

ลิเกเด็กแก่นศาลหลักเมือง

แก่นบน กร่อนจากคำว่าแก่นสินบน

เมื่อต้องการสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จตามต้องการก็คิดสินบนอำนาจเหนือ ธรรมชาติ เช่น ผี เทวดา หรือเจ้าพ่อหลักเมือง ครั้นได้สิ่งนั้นตามปรารถนาแล้วก็ต้องเอาสินบนที่สัญญาว่าจะให้ไปเช่นวัก ถวาย อย่างนี้เรียกแก่นสินบน แล้วกร่อนเหลือเป็น แก่นบน

คนแต่ก่อนมักคิดสินบน กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีทั่วไปทั้ง ผี พุทธ พราหมณ์ ตามหมู่บ้านหรือชุมชนนั้นๆ ทำให้ต่อมาเกิดมีละครเร่หรือลิเกเร่รับแก่นบนให้ไปตามชุมชนหมู่บ้าน

แต่ในกรุงเทพฯมีสถานที่ประจำตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 คือที่ศาลหลักเมือง ตรงสนามหลวง

เป็นธรรมเนียมมาตั้งแต่สมัยอดีตกาล มหรสพที่นำมาแก่นบนกันบ่อยที่สุดสำหรับผู้ที่มีฐานะดีคือ ลิเก

ลิเก หรือ ยี่เก เป็นการแสดง"ลูกผสม"รวมเข้าด้วยกัน

จากการละเล่นหลายๆอย่างของสามัญชนชาวสยามในกรุงรัตน โกสินทร์

มีพัฒนาการจากการละเล่นในพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามของกลุ่มชนมุสลิม

เรียกการละเล่นด้วยคำพื้นเมืองมลายูที่รับจากอาหรับ-เปอร์เซียว่าดิเกร์

ผสมเข้ากับการละเล่นดั้งเดิมของชาวสยามที่มีเป็นพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว เรียกชื่อด้วยภาษาปากว่า ลิเก

เริ่มมีครั้งแรกในกรุงเทพฯ สมัยรัชกาลที่ 5 ราว พ.ศ. 2440 ที่ตรอกพระยาเพชร ขานกำแพงพระนคร

ตรงป้อมมหากาฬ ริมคลองโอ่งอ่าง (หรือคลองรอบเมืองสมัยรัชกาลที่ 1) มีลักษณะเฉพาะ คือ ชุดลิเก

ประดับประดาแพรวพราวตามใจชอบแล้วใส่ถุงเท้าขาวสีขาว เรียกกันติดปากว่า"ชุดลิเก" ออกแขก

เสมือนไหว้ครู เพราะได้แบบอย่างจาก"แขก"มุสลิม และ ร้อง รานีเกลิง

ทำนองร้องด้นอย่างเสรีที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่โดยเฉพาะ

ต้องมีปีพาทย์รับเมื่อถึงกลอนลงหรือกลอนส่งของแต่ละบทแต่ละตอนตามที่กำหนด

ที่ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองกำแพงเพชร เราได้พบกับ คหบดี ชาวเชียงใหม่

ที่มาท่องเที่ยวจังหวัดกำแพงเพชร มากราบไหว้ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองกำแพงเพชร อธิษฐาน ขอให้ได้หลาน

อันจะเกิดกับบุตรสาว ซึ่งแต่งงานมาสามปีเศษแล้ว แต่ไม่มีบุตรสืบสกุล และบนไว้ว่า

ถ้าได้หลานสนใจแล้วจะมาแก่นบนด้วยลิเก ที่กำแพงเพชร ต่อมาไม่นาน บุตรสาวได้ตั้งครรภ์ จึงมาแก่นบน

ที่ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองกำแพงเพชรติดต่อกับคณะลิเกเด็กของ ครูเผ โต้โผล่ลิเกชื่อดัง จากอำเภอคลองขลุง

โดยการประสานงานของคุณจันทรา กุลนันท์คุณ วัฒนธรรมอำเภอคลองขลุง

เราจึงได้มีโอกาสได้ถ่ายทำรายการโทรทัศน์วัฒนธรรม ตอน ลิเก แก่นบน เจ้าพ่อหลักเมืองกำแพงเพชร

อันเป็นวัฒนธรรมสำคัญอย่างหนึ่งของชาวกำแพงเพชร ที่ นับถือเจ้าพ่อหลักเมือง มาตั้งแต่อดีตกาลนับร้อยปี

มิได้มงายแต่ประการใด เป็นความเชื่อของชาวกำแพงเพชร ที่สืบมา หลายชั่วอายุคน เชื่อว่าเจ้าพ่อหลักเมือง
คุ้มครองเมืองกำแพงเพชร และชาวกำแพงเพชร ให้เป็นสุข ตลอดมา

สันติ อภัยราช